

Kiimingin kunnan liikenneturvallisuustyön koulutus- valistus- ja tiedotussuunnitelma

Kiimingin kunnan liikenneturvallisuustyön koulutus-, valistus-, ja tiedotussuunnitelma

Kiimingin kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä:

**Juha-Matti Pyykönen
Mikko Ukkola
Pasi Mäkikyrö
Juha Aho
Leena Härmä
Outi Kantola**

Kiimingin kunta

2010

Piirroket© Kiimingin Ylikylän koulun oppilaat

Kiimingin kunta
PL 4
90901 KIIMINKI

ALKUSANAT

Liikkuminen liikenteessä on osa jokapäiväistä toimintaa lähes kaikille kansalaisille. Valitettavasti se aiheuttaa myös vaaratilanteita. Turvallinen liikkuminen ilman pelkoja on tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyisyyttä. Tämän johdosta on syytä huolehtia siitä, että kaikenikäiset tielläliikkuajat tuntevat olonsa turvallisiksi ja suoriutuvat tekemistään matkoista ilman vahinkoja.

Oikein kohdennetulla liikenneturvallisuustyöllä liikenteen riskejä voidaan oleellisesti vähentää. Tärkeää liikenneympäristön parantamisen lisäksi on ihmisten liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen. Keinona on liikennekasvatus, jossa koulutuksen, valistuksen ja tiedotuksen avulla saadaan lisättyä kuntalaisten liikenneturvallisuustietoutta sekä voidaan vaikuttaa asenteisiin joustavuuden ja turvallisuuden edistämiseksi. Liikennekasvatus luo osaltaan perustaa elämän kunnioittamiselle.

Tämän suunnitelman tarkoituksena on antaa liikennekasvatuksen näkökulmasta käytännön ohjeita ja vinkkejä liikenneturvallisuustyön toteuttamiseen Kiimingissä mahdollistaen niiden kytkemisen eri palvelualueiden normaaliin työhön. Kunnan kaikilla palvelualueilla on mahdollista toteuttaa toimia, joilla eri teemojen painotuksin voidaan parantaa kuntalaisten turvallisuutta liikenteessä.

Tämä KV-suunnitelma on osa Kiimingin kunnan Liikenneturvallisuussuunnitelmaa, joka tullaan kokonaisuudessaan päivittämään vuosien 2010–2011 aikana. KVT-suunnitelman kokoamisen koordinoi Insinööritoimisto Liidea Oy:stä Jyrki Suorsa.

Sisältö

1	JOHDANTO	6
2	YLEISTÄ KVT-SUUNNITELMASTA	7
3	LIIKENNETURVALLISUUSTILANNE	8
3.1	Aiemmin tehdyt suunnitelmat	8
3.2	Liikenneonnettomuudet Kiimingissä	8
3.3	Liikenneympäristö Kiimingissä	12
3.4	Liikennekasvatustyöryhmän näkemyksiä nykytilasta	13
3.4.1	Terveyspalvelut	13
3.4.2	Päivähoitopalvelut	14
3.4.3	Opetuspalvelut	14
3.4.4	Vapaa-aikapalvelut (Nuorisotoimi)	14
3.4.5	Vanhuspalvelut	15
3.4.6	Kirjastopalvelut	15
3.4.7	Sosiaalipalvelut	15
4	LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET	16
4.1	Valtakunnalliset liikenneturvallisuustavoitteet	16
4.2	Oulun läänin liikenneturvallisuustavoitteet	16
4.3	Kiimingin kunnan liikenneturvallisuustavoitteet	17
4.4	Liikenneturvallisuuden toimintasuunnitelman (koulutus-, valistus- ja tiedotustyön) tavoitteet Kiimingissä	18
5	TOIMINTASUUNNITELMAT	19
5.1	Alle 6-vuotiaat: Neuvola, päivähoito	20
5.2	6–19-vuotiaat: Peruskoulu, lukio ja nuorisotoimi	21
5.2.1	Perusopetusluokat 1–6	21
5.2.2	Perusopetusluokat 7–9, lukio sekä nuorisotyö	21
5.3	18–64-vuotiaat työikäiset: Yhdyskuntapalvelut, sosiaalipalvelut, terveyspalvelut, kirjastopalvelut, työsuojelu	24
5.4	Ikäihmiset ja liikuntarajoitteiset: Vanhuspalvelut, terveyspalvelut, sosiaalipalvelut, yhdyskuntapalvelut	25
6	VUOSITEEMAT	26
7	TIEDOTTAMINEN	26
8	JATKOTOIMENPITEET JA SEURANTA	27
9	LIITTEET	27

1 JOHDANTO

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmat ovat osa valtioneuvoston periaatepäätöstä, jonka tavoitteena on vähentää liikenneonnettomuuksia siten, että liikennekuolemien määrä on vuonna 2010 alle 250. Tavoitteeseen pääseminen vaatii entistä enemmän resursseja ja voimakkaampaa panostusta kaikilla liikenneturvallisuustyön sektoreilla.

Liikenneturvallisuustyön (koulutus-, valistus ja tiedotustyö) toimintasuunnitelmassa kartoitettiin liikenneturvallisuustyön nykytila Kiimingissä. Tämän kartoituksen ja nykytilan tarpeiden pohjalta laadittiin toimintasuunnitelma ikäryhmittäisine toteuttamishojelmineen. Näiden avulla pyritään tukemaan liikenneturvallisuustyön keskeistä tavoitetta, joka on liikenneonnettomuuksien vähentäminen. Pitkän tähtäyksen tavoitteena on, että jokapäiväiset käyttäytymismallit edistävät ja vahvistavat liikenneturvallisuutta. Näin turvataan liikenneturvallisuustyön omatoiminen jatkuvuus kuntatasolla.

Toimintasuunnitelmassa asetettiin tavoitteet, niiden toteuttamistapa sekä toteutuksen vastuuhenkilöt. Tämän ohella määriteltiin koulutuksen, valistuksen ja tiedotuksen painopistealueet sekä toimenpiteet eri väestöryhmien tavoittamiseksi ja liikenneturvallisuustietouden parantamiseksi.

Toimintasuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa keskeisessä roolissa ovat henkilöt, jotka päivittäisessä työssään ovat tekemisissä eri-ikäisten kuntalaisten kanssa. Tällä varmistetaan, että

- toiminta on osa päivittäistä työtä
- toteutus on taloudellisesti, ajallisesti ja henkilöresurssien perusteella mahdollista
- toiminta on mielekästä ja se kiinnostaa kohderyhmää
- toteuttajat hallitsevat asiansa

Toimintasuunnitelmat on laadittu eri hallinnon aloille, jotka huolehtivat liikennekasvatuksesta, -valistuksesta ja -tiedottamisesta koko elinkaaren ajan. Jos esitetty malli toimii oletetulla tavalla liikennekasvatustyö alkaa jo ennen ihmisen syntymää ja jatkuu katkeamattomana seniori-ikään sakka.

Toimintasuunnitelmat on laadittu seuraaville ikäryhmille:

- Alle 6-vuotiaat: Neuvola, päivähoito
- Perusopetusluokat 1–6
- Perusopetusluokat 7–9, lukio sekä nuorisotyö
- 18–64-vuotiaat työkäiset
- Ikäihmiset ja liikuntarajoitteiset

Eri hallintokuntien toimintasuunnitelmien toteutusta tukevat useat sidosryhmät. Merkittävimmät liikennekasvatustyötä tukevat tahot, jotka työskentelevät myös kuntien liikenneturvallisuusryhmissä ovat Liikenneturva, Poliisi ja Tiehallinto.

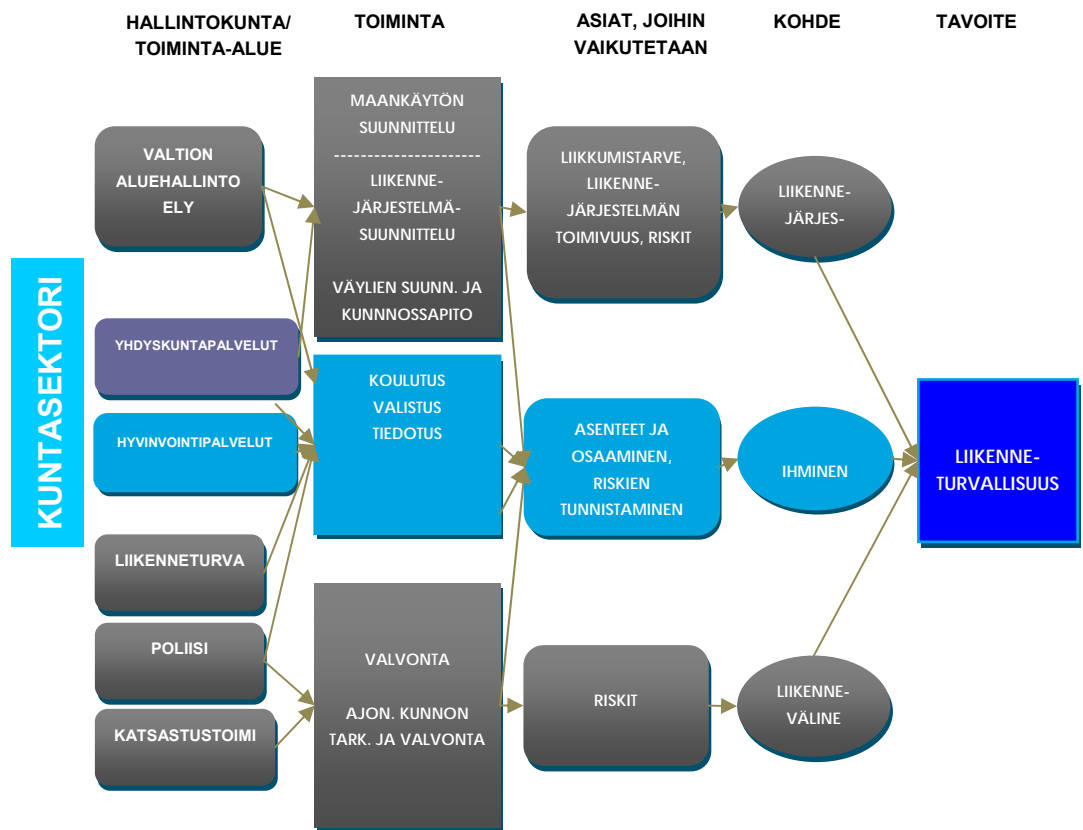
KVT-suunnitelman toteutuksesta vastaavat palvelualueiden yhteyshenkilöt Kiimingin kunnassa:

nimi	työpaikka	puhelin	sähköposti
Juha-Matti Pyykkönen	Päivähoito	0400 845 195	juha-matti.pyykkönen@kiiminki.fi
Eeva-Liisa Kangas	Lastenneuvola	044 4993223	eeva-liisa.kangas@kiiminki.fi
Pekka Partanen	Ylikylän koulu	0400-566012	pekka.partanen@kiiminki.fi
Pasi Karvonen	Vapaa-aikapalvelut	040-5771254	pasi.karvonen@kiiminki.fi
Mikko Ukkola	Yhdyskuntapalvelut	040 5570891	mikko.ukkola@kiiminki.fi
Aila Ylönen	Vanhustyö	0400 232480	aila.ylonen@kiiminki.fi

2 YLEISTÄ KVT-SUUNNITELMASTA

Kunnan rooli liikenneturvallisuustyössä on hyvin merkittävä. Kunta vastaa osaltaan tie- ja katuverkon suunnittelusta, rakentamisesta sekä liikenneympäristön parantamistoimenpiteistä. Toisaalta kunnan tehtävänä on kouluttaa, valistaa ja tiedottaa kaikkia kuntalaisia myös liikenneturvallisuuteen liittyvistä asioista. Kunnan ei suinkaan tarvitse tehdä tätä työtä yksin, vaan sillä on apuna laaja yhteistyöverkosta, johon kuuluvat mm. valtion liikenneturvallisuudesta vastaavat aluehallintoviranomaiset, poliisi ja Liikenneturva.

Perimmäinen vastuu liikenteessä on loppujen lopuksi jokaisella yksilöllä itsellään, eikä tätä vastuuta voi säilyttää yksinomaan yhteiskunnan harteille.

Kuva 1. Kuntasektori liikenneturvallisuustyön toimintakentässä

Liikenneturvallisuustyön koulutus-, valistus ja tiedotussuunnitelman (liikennekasvatussuunnitelman) tehtävä on liikenneturvallisuustyön tavoitteiden kuvaaminen ja toimintasuunnitelman esitleminen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimintasuunnitelmassa esitetään lyhyesti tavoitteet, keinot, toteuttajat ja vastuuhenkilöt liikenneturvallisuutta parantaville toimenpiteille, jota Kiimingissä tullaan lähivuosina tekemään.

Tässä suunnitelmassa kartoitettiin, kuinka Kiimingissä tehdään käytännössä liikenneturvallisuustyötä ja kuinka tehty työ noudattaa aiemmin laadittua suunnitelmaa. Kartoituksen perusteella päivitettiin nykyinen toimintasuunnitelma. Suunnitelman avulla pyritään yhtenäistämään osin hyviä toimintamalleja luotiin uusia nykyisiä tarpeita vastaavia liikenneturvallisuustyön toimintamalleja.

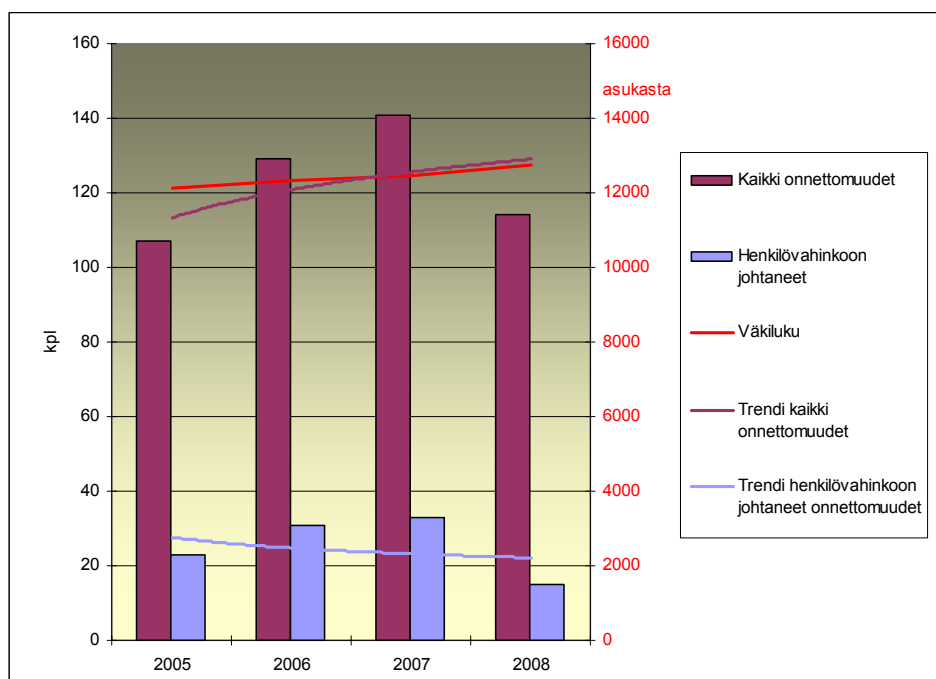
3 LIIKENNETURVALLISUUSTILANNE

3.1 Aiemmin tehdyt suunnitelmat

Kiimingin kunnassa on vuonna 2003 laadittu liikenneympäristön parantamissuunnitelma ja liikennekasvatussuunnitelma. Liikennekasvatussuunnitelma laadittiin vuosille 2003–2007, joten se on ajallisesti vanhentunut. Näiden lisäksi on laadittu Kiimingin kunnan esi- ja perusopetuksen koulukuljetusopas, jossa kuljetusten ohella huomioidaan liikenneturvallisuustekijöitä sekä kodin ja koulun yhteistoiminnan merkitys lasten liikennekasvatuksessa.

3.2 Liikenneonnettomuudet Kiimingissä

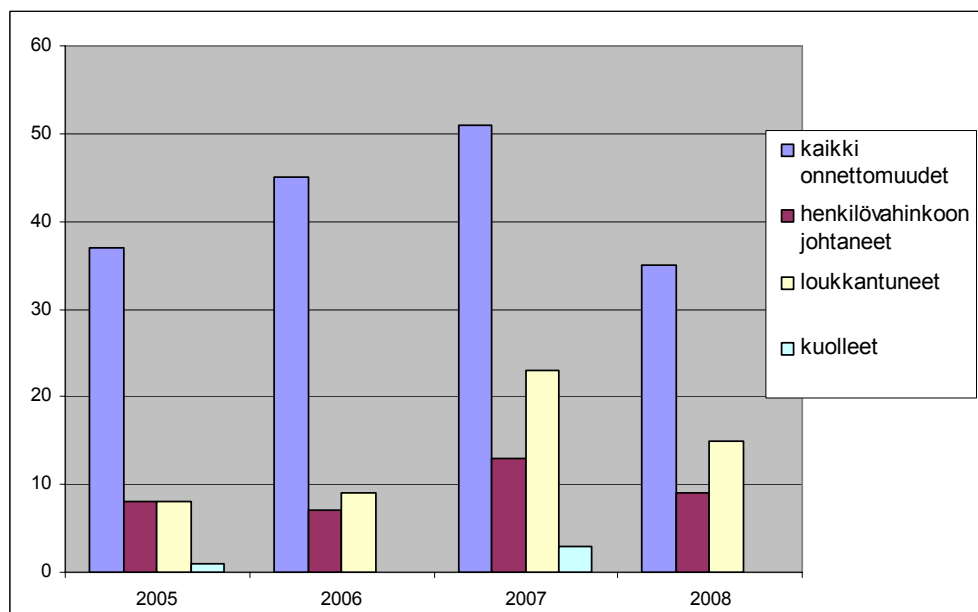
Liikennevakuutuskeskuksen mukaan onnettomuuskehitys Kiimingissä on ollut lievässä nousussa koko 2000-luvun loppupuolen. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä on 2000-luvulla kasvanut noin kolmeenkymmeneen onnettomuuteen vuodessa. Onnettomuuksien määrä on kasvanut selvästi nopeammin kuin kunnan väkiluku. Onnettomuuksien, erityisesti henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä näyttää kuitenkin vuonna 2008 kääntyneen laskuun. Samansuuntaista kehitystä on nähtävillä koko Oulun seudulla. Toivottavasti kyse on jatkuvammasta muutoksesta.

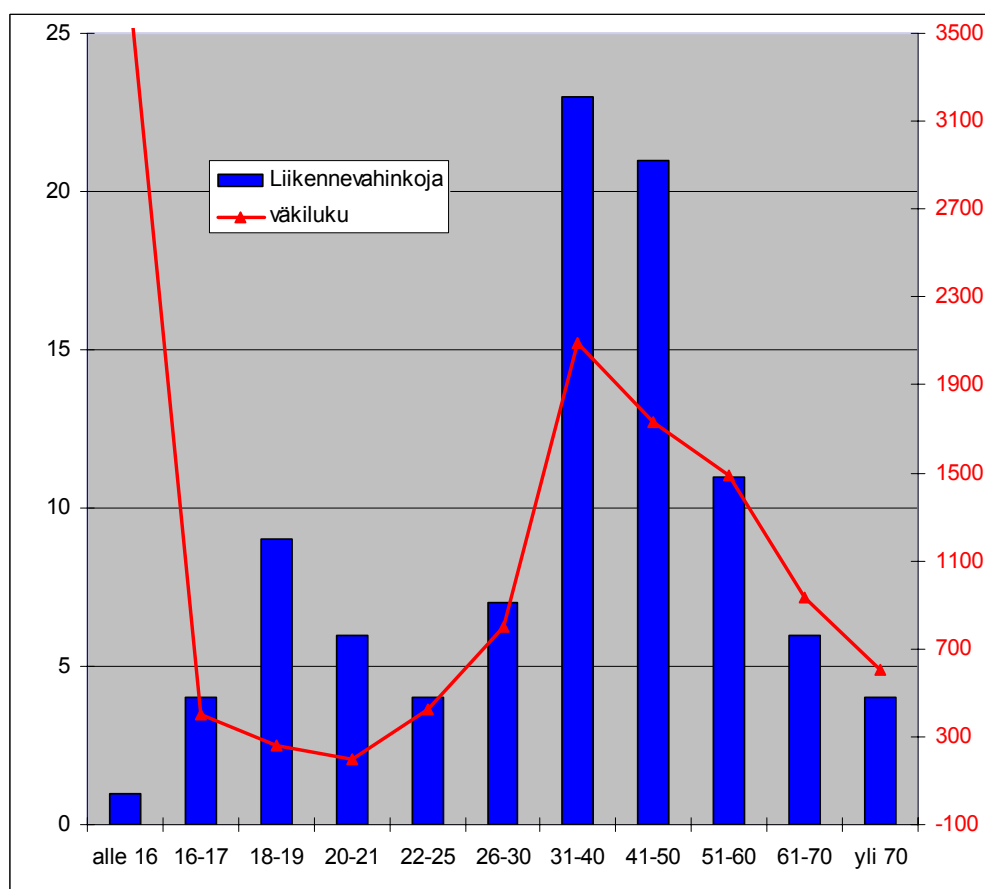
Kuva 2. Liikenneonnettomuuksien määrän ja väkiluvun kehitys Kiimingissä 2005–2008, Lähde: Liikennevakuutuskeskus ja Tilastokeskus

Tilastokeskuksen mukaan (poliisin tietoon tulleet onnettomuudet) Kiimingissä sattui vuosina 2005–2008 yhteensä 37 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta, joissa kuoli 4 henkilöä ja loukkaantuneita oli yhteensä 55. Erot Tilastokeskuksen ja Liikennevakuutuskeskusten onnettomuustilastojen välillä johtuvat siitä, että tilastokeskus tilastoi vain poliisin tietoon tulleet liikenneonnettomuudet, tämän vuoksi läheskään kaikkia vain aineellisia vahinkoja aiheuttaneita onnettomuuksia ei tilastoida ja henkilövahinkoon joh-

taneistakin onnettomuuksista osa jää virallisen tilastoinnin ulkopuolelle. Onnettomuuksien määrä näyttää vuonna 2008 kääntyneen onneksi laskuun.

Kuva 3. Poliisin tietoon tulleet onnettomuudet vuosina 2005–2008 Kiimingissä

Kuva 4. Liikenneonnettomuuksien aiheuttajien ikäjakauma vuonna 2008 ja väestön ikäjakauma 2008, Lähde: Tilastokeskus ja Liikennevakuutuskeskus

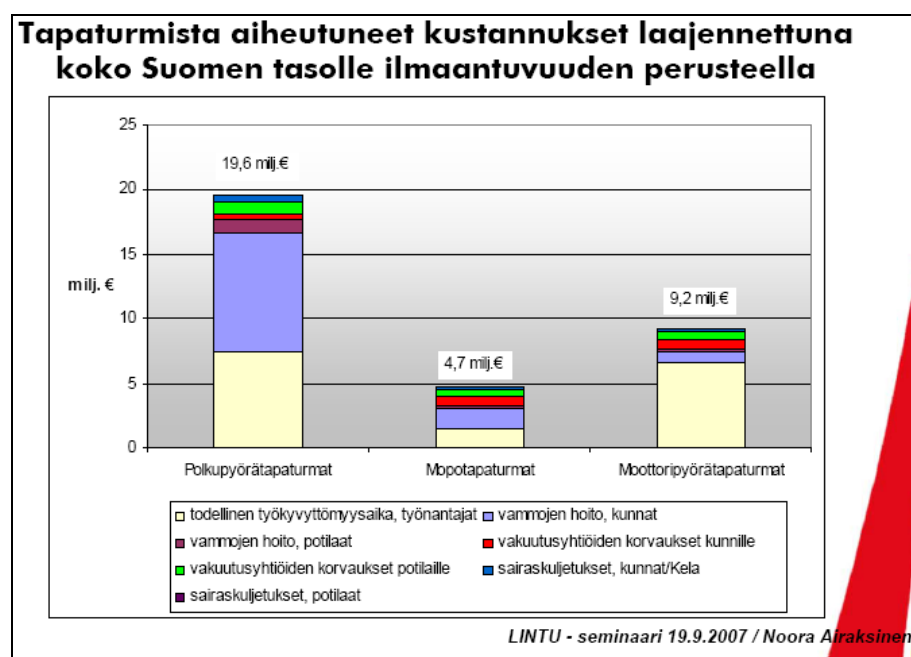
Kiimingin väkilukuun suhteutettuna eniten liikenneonnettomuuksia aiheuttavat juuri ajokortin saaneet 18–21-vuotiaat nuoret. Toisaalta myös aktiivisim-

min liikkuva väestö eli 31–50-vuotiaat ovat väkilukuunsa nähden ylliedustettuna onnettomuuksien aiheuttajina. Huomattavaa on myös nuorimpien ikäluokkien, eli alle 16 ja 16–17-vuotiaiden osuus. Lasten ja nuorten alle 18-vuotiaiden ikäluokkien osuus väestöstä on Kiimingissä suhteellisen suuri ja nämä ikäluokat näkyvät onnettomuustilastoissa lähes yksinomaan mopo-onnettomuuksien aiheuttajina. Huomattava on myös, että mopo-onnettomuus johtaa hyvin suurella todennäköisyydellä myös henkilövahinkoon. Tässä taulukossa ei pienen otannan vuoksi eroteltu henkilövahinkoonnettomuuksia.

Lapset ja nuoret ovat suuri kevyen liikenteen käyttäjäryhmä, mutta voidaan sanoa, että onneksi kevyen liikenteen onnettomuuksien määrä Kiimingissä on ollut hyvin vähäinen, kuitenkin lähes joka vuosi yksi jalankulkija tai pyöräilijä loukkaantuu liikenteessä. Kevyen liikenteen kuolemia ei viime vuosien tilastoista löydy.

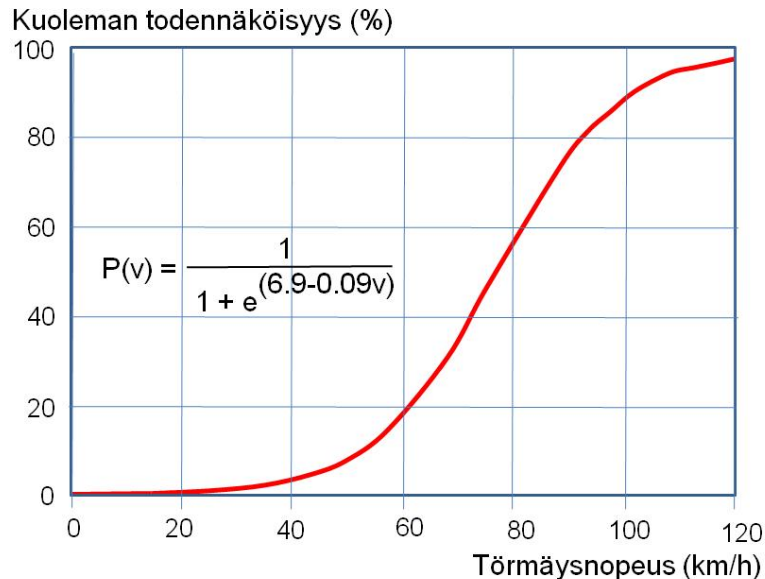
Usein loukkaantumiseenkin johtaneet pyöräilyonnettomuudet, erityisesti sellaiset, joissa ei ole toista osapuolta tai onnettomuudet ovat kevyen liikenteen välisiä jäävät usein onnettomuustilastoinnin ulkopuolelle. Niistä aiheutuvat kustannukset sen sijaan tulevat suurelta osin kunnan terveydenhuollon maksettaviksi. Kuten alla olevasta kuvasta ilmenee, niin pyöräilytapaturmista aiheutuu hoitokustannuksia kunnalle ja työnantajille työkyvyttömyydestä johtuen.

Liikenneonnettomuudet ovat osallisille ja heidän omaisilleen aina henkilökohtainen tragedia. Sen lisäksi niiden yhteiskunnalliset kustannukset ovat suuret. Erityisesti henkilövahinkoonnettomuudet tulevat kalliiksi, sillä esimerkiksi yhden kuolemaan johtaneen onnettomuuden keskimääräiseksi kustannukseksi lasketaan 2,2 miljoonaa euroa ja loukkaantumisen kustannuskin on keskimäärin 330 000 euroa. Inhimillisiä kärsimyksiä ei voi edes mitata rahassa.

Kuva 5. Tapaturmista (polkupyörä, mopo ja moottoripyörä) aiheutuneet kustannukset eri osapuolille. (Lähde: Noora Airaksinen 2007)

Auton ja jalankulkijan tai pyöräilijän välinen törmäys johtaa nopeudesta riippumatta lähes aina henkilövahinkoon, mutta todennäköisyys kuolla törmäyksessä kasvaa hyvin voimakkaasti nopeuden noustessa. Vaikutus on esitetty kuvassa 6.

E. Rosén, U. Sander: Pedestrian fatality risk as a function of car impact speed. Accident Analysis and Prevention 41 (2009) 536–542

Kuva 6. Jalankulkijan kuoleman todennäköisyys eri törmäysnopeuksilla

Vakuutusyhtiön tietoon tulleista onnettomuuksista Kiimingissä noin puolet on sattunut taajamassa ja puolet haja-asutusalueella. Taajamaonnettomuuksista suuri osa tapahtuu pysäköintialueilla, joilla ne eivät yleensä johda henkilövahinkoihin. Henkilövahinkoja sattuu eniten suorilla tieosuuksilla ja etuajo-oikeutetun tien risteyksissä. Kaduilla ja pysäköintialueilla sattuneet peltikolarit jätetään hyvin usein ilmoittamatta poliisille, vakuutusyhtiöiden tietoon niistä kuitenkin tulee suurin osa.

Liikenneturvallisuuden KVT-työtä on viime vuosina kohdennettu nuoriin ikäluokkiin vanhempien ikäluokkien jäädessä vähemmälle. Kiimingissä lasten ja työikäisten osuus on suurta ja jatkossakin liikennekasvatuksen painopiste kannattaa pitää nuorissa ikäluokissa. Tulevaisuudessa kuitenkin Kiimingissäkin ikääntyneiden henkilöiden osuus väestöstä kasvaa ja lähitulevaisuuden iäkkäät myös autoilevat ja liikkuvat liikenteessä entistä enemmän, joten liikenneturvallisuustyötä tulee jatkossa suunnata myös vanhempiin ikäluokkiin.

Onnettomuustilastojen perusteella riskiryhmä Kiimingin liikenteessä ovat nuoret aikuiset (miehet) sekä mopoikäiset nuoret, joiden käyttäytymisessä on eniten parannettavaa. Etenkin nuoria aikuisia on perinteisen valistuksen ja tiedottamisen avulla vaikein tavoittaa. Usein tällä ryhmällä on ongelmia muuallakin kuin pelkästään liikenteessä, joten ainoastaan liikenneturvallisuustyöllä ryhmän liikennekäyttäytymistä ei saada muutettua. Valistuksen painopiste pitää säilyttää kouluikäisten parissa ja uskoa siihen, että sen minikä nuorena oppii, sen vanhempanakin taitaa.

Liikenneturvallisuustyön yksi tärkeä tehtävä saada yleinen ilmapiiri säilymään sellaisena, että suuri osa tienkäyttäjistä kokee säännöt ja niiden noudattamisen mielekkääksi.

3.3 Liikenneympäristö Kiimingissä

Vuonna 2003 laadittiin Kiimingin liikenneturvallisuussuunnitelma, jossa kartoitettiin liikenneympäristön ongelmakohteita. Suunnitelmassa liikenteen kannalta ongelmallisimmaksi kohteiksi todettiin Laivakankaantien/Ouluntien liittymä ja Jäälintien/Ouluntien liittymät. Suunnitelmassa on esitetty fyysisen liikenneympäristön parantamistoimenpiteitä, joilla liikenneturvallisuutta pyritään osaltaan parantamaan ja suunnitelmaa on jo kiireellisimmiltä osin jo toteutettu. Koulumatkojen vaarallisuutta kartoitetaan eri koululuilla säännöllisesti. Lisäksi koulumatkojen vaarallisuutta arvioidaan koululiitu-ohjelmalla säännöllisesti. Tällä hetkellä merkittävimmät liikenneympäristön parantamistoimenpiteet ovat:

- nopeusrajoitusten arviointi tiekohtaisesti yhteistyössä yhdyskuntapalveluiden kanssa (esim. Takalontie)
- Kuusamontien alitus
- koulujen piha-alueiden turvallisuus (taksien jättö- ja noutopaikat)
- pyörätie Kiiminki–Alakylä

3.4 Liikennekasvatustyöryhmän näkemyksiä nykytilasta

Liikenneturvallisuustyöryhmän jäsenten edustamille toimialoille jaettiin kysely, jolla kartoitettiin liikennekasvatuksen nykytilaa. Tässä kysyttiin, kuinka liikenneturvallisuuden koulutus-, valistus-, ja tiedottamistyötä on järjestetty toimialalla, koetaanko sen määrä riittäväksi, millaisia puutteita sen järjestämisessä on ja kuinka sitä tulisi kehittää.

Kyselyyn saatiin vastauksia kaikilta hyvinvointipalveluiden palvelualoilta.

3.4.1 Terveyspalvelut

Neuvolan vastaanotto- ja kotikäynneillä otetaan esille liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat. Vanhemmat saavat Kulkunen-kirjasen, jossa käsitellään erityisesti lapsen turvallista liikkumista. Neuvolan valistustyön tukena vanhemmat saavat myös lehtisen, jossa käsitellään turvaistuimiin liittyviä asioita. Vanhempien kanssa keskustellessa korostetaan erityisesti turvaistuimen ja pyöräilykypärän käyttöä.

Terveyspalveluissa on myös käytössä AUDIT-kysely, jonka avulla pyritään ennaltaehkäisemään päihdeongelmia ohjaamalla hoitoon varhaisessa vaiheessa. Jos vanhemmalla/vanhemmilla on riskejä päihteiden käytöstään annetaan tarpeen mukaan terveysneuvontaa neuvolakäynnillä. Vanhemmat täyttävät AUDIT-lomakkeen ensimmäistä kertaa jo äitiysneuvolassa raskauden alkuvaiheessa. Vanhemmat vastaavat kyselyyn uudelleen lapsen ollessa 1-vuotias.

Lääkärien ja hoitajien vastaanotoilla päihteiden käyttöön puututaan tarvittaessa mini-interventiolla eli lyhytneuvonnalla. Ajokorttitodistusta tehtäessä lääkäri tekee Audit-kyselyn. Tämän kyselyn avulla pyritään ennaltaehkäisemään päihdeongelmia ohjaamalla hoitoon varhaisessa vaiheessa. Jos asiakkaan päihteiden käyttö on huolestuttavaa hänet ohjataan vielä sairaanhoitajan vastaanotolle keskustelemaan. Tämä koskee kaikkia terveyskeskuksen vastaanottokäyntejä.

Rattijuopumuksesta käynnyt joutuu terveyskeskuksen päihdeseurantaan. Ensikertalaiset joutuvat kolmen ja uusijat kuuden kuukauden seurantaan. Asiakas käy sekä sairaanhoitajan että lääkärin vastaanotolla. Vastaanotolla kartoitetaan kokonaistilannetta. Alkoholin käyttöä selvitetään esim Audit-kyselyn ja verikokeiden avulla. Käynneillä korostetaan sitä, että päihtyneenä ei saa ajaa. Lopuksi lääkäri tekee yhteenvedon arviojaksosta.

Liikennekasvatusasiat otetaan jatkossa esille jo perhevalmennuksessa. *”Lastenhoitotunnilla voitaisiin jutella luontevasti vanhempien kanssa liikenneasioista ja mm. turvavälineistä.”* Ongelmaksi koetaan henkilökunnan koulutuksen puute ja materiaalin rajallisuus. Myös vähentyneet aikaresurssit rajoittavat tiedon jakamista.

Neuvolassa ensisijainen kohderyhmä ovat lasten vanhemmat, joiden asenteisiin pitää pystyä vaikuttamaan. Esikoululaiset kulkevat jo osittain itsenäisesti ja he ovat myös tärkeä kohderyhmä, johon voi vaikuttaa myös suoraan. Jonkinlainen teema-päivä alkoholin käyttöön liittyvistä riskeistä myös liikenteessä voisi olla paikallaan.

3.4.2 Päivähoitopalvelut

Liikennekasvatus pyritään huomioimaan päivähoidon ja esiopetuksen arjessa. Esikouluikäisille järjestetään vuosittain pyöräilytapahtuma, jossa lapsille on opetettu keskeisempiä liikennesääntöjä, pyörän hallintaa ja varusteita.

Liikennekasvatustyötä tulisi kehittää siten, että työllä tavoitettaisiin myös vanhemmat ja korostettaisiin heille vanhempien mallikäyttäytymisen vaikutusta.

Henkilökuntaa tulisi myös kouluttaa liikennekasvatustyöhön. He tarvitsevat tiedon, mikä on liikenneturvallisuustyössä kasvatuksen-, valistamisen ja tiedottamisen tavoite. He tarvitsevat lisäksi koulutusta siitä miten tätä työtä tehdään päivähoitossa, jossa kohderyhmänä ovat sekä lapset että heidän vanhempansa.

3.4.3 Opetuspalvelut

Turvallisuus ja liikenne on yksi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden seitsemästä aihekokonaisuudesta. Kouluilla on velvoite sisällyttää aihekokonaisuus yhteisiin ja valinnaisiin oppiaineisiin ja mahdollistaa aihekokonaisuuden näkyminen koulun toimintakulttuurissa.

Liikennekasvatus sisältyy useimpiin oppiaineisiin ja aiheisältöjä voidaan käsitellä ympäri vuoden. Opettajat luonnollisesti ohjeistavat koululaisia liikennekäyttäytymiseen liittyvissä asioissa etenkin lukuvuoden käynnistyessä ja esim. syyspimeiden tullessa heijastimen käytössä, opastavat pyöräilykypärän käyttöön yms.

Opetuspalvelut toivovat, että kodit osallistuisivat enemmän myös liikennekasvatukseen yhdessä koulujen kanssa, koska lasten liikenneturvallisuus on aina niin kodin, koulun kuin yhdyskuntasuunnittelunkin yhteinen asia. Kotona ja koulussa on syytä kerrata säännöllisin väliajoin liikenteessä liikkumisen pelisäännöt ja oikeat toiminta-mallit erityisesti koulumatkan keskeisissä vaaranpaikoissa.

Vaikeutena kohderyhmän kannalta on asenteisiin vaikuttamisen vaikeus, etenkin isompien koululaisten kohdalla. Tästä syystä meidän aikuisten on tärkeää muistaa, ettei ole samantekevää, kuinka me itse toimimme liikenteessä. Mallioppiminen lienee se tehokkain tapa vaikuttaa lasten liikennekäyttäytymiseen. On tärkeää, että opastamme lapset pienestä pitäen toiset huomioiviksi ja turvavälineitä ahkerasti käyttäviksi tienkäyttäjiksi.

Kouluilla on tehty paljon yhteistyötä vanhempien ja kunnan muiden toimialojen kanssa. Hyvänä esimerkkinä yhteistyöstä on mm. Jäälin koulun liikenneaapinen.

3.4.4 Vapaa-aikapalvelut (Nuorisotoimi)

Nuorisotoimessa on opastettu nuoria turvalliseen liikkumiseen liikenteessä, lähinnä mopo- ja pyöräilykypärän käyttöön liittyen. Valistusta on annettu myös nuorille autoilijoille ”hurjastelun vaaroista.”

Toimintaa pitäisi kehittää systemaattisemmaksi ja huomioida eri-ikäiset nuoret. Ongelmaksi koetaan myös henkilökunnan koulutuksen puute sekä puute

materiaaleista. Uusi toimintamuoto - TsekPoint kannattaa jatkossa nähdä myös yhtenä liikennevalistuksen kanavana.

Kohderyhmää eli nuoria eivät liikenneasiat välttämättä kiinnosta. Valistus tulisi saada nuorille esim. tapahtuman kautta. Tapahtuma tulisi järjestää esim. koulujen kanssa yhteistyössä, jolloin saavutettaisiin koko kohderyhmä parhaiten.

Eriyisenä kohderyhmänä nousevat nuorisotoimen vastauksessa esiin nuoret mopoilevat ja autoilevat miehet. Heillä kaikilla on *"Vatasen pää, muttei Vatasen käsiä."*

Liikenneturvallisuustyöhön tulisi ottaa mukaan koko kunta ja lisäksi kolmas sektori. Myös nuorisotoimen vastauksessa korostetaan vanhempien vastuuta esimerkin antajana. Tuodaan myös esille se, että vauhdin hurmaa voi keä ihan laillisesti moottoriurheilun parissa.

3.4.5 Vanhuspalvelut

Vanhuspalveluissa ei ole järjestetty viimeisen vuoden aikana liikenneturvallisuuteen liittyvää toimintaa tai koulutusta. Tällaisille koulutustapahtumille koetaan olevan tarvetta. Lisäksi kaivattaisiin henkilökunnalle koulutusta, jotta tietoa osattaisiin jakaa *"kentällä"*.

lääkkäille annettavaan liikenneturvallisuustyöhön kaivattaisiin suunnitelmallisuutta. Kohderyhmä ei välttämättä ole *"valistuksesta"* kiinnostuneita, mutta tietoa voidaan viedä *"arjen askareiden"* ohessa iäkkäille, kunhan huolehditaan, että henkilökunnalla on siihen valmiudet. Kunnan henkilöstölle voisi olla yhteistä tiedotusta/koulutusta.

3.4.6 Kirjastopalvelut

Kirjastoon on hankittu liikennekasvatukseen liittyvää aineistoa. Kirjasto koetaan myös paikaksi, jossa voitaisiin järjestää esim. aiheeseen liittyvä näyttely. Näyttelyn sisällön tuottajan tulisi olla alan ammattilainen, sillä kirjaston henkilökunnalla ei ole tarvittava koulutusta. Tällainen näyttely tavoittaisi kuntalaisia laajasti, sillä kirjastossa käyvät kaikki ikäluokat vauvasta vaariin.

3.4.7 Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluissa valistusta liikennekäyttäytymiseen annetaan asiakasta-paamisten yhteydessä erityisesti lastensuojelussa ja päihdehuollossa. Useimmiten tämä tapahtuu nuorten ja heidän vanhempiensa tapaamisten yhteydessä käsiteltäessä lastensuojelussa tilanteita, joissa nuori on jäänyt kiinni liikennerikkomuksista tai päihteiden käytöstä. Näissä tilanteissa korostetaan päihteiden käytön vaarallisuutta liikenteessä sekä vanhempien kasvatustavustua. Kehitysvammahuollossa päivätoiminnan piirissä olevat asiakkaat liikkuvat aina ohjaajan kanssa ja heillä on käytössä turvaliivit sekä pyöräilläessä aina pyöräilykypärät. Kehitysvammahuollon henkilöstö antaa liikennevalistusta päivittäisten toimintojen ohessa asiakkailleen heidän kanssaan liikkueessaan. Yhteinen koulutus henkilöstölle liikennekasvatustyöhön olisi paikallaan.

4 LIKENNETURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET

4.1 Valtakunnalliset liikenneturvallisuustavoitteet

Valtioneuvosto hyväksyi tammikuussa 2001 Suomelle uuden liikenneturvallisuusvision. Sen mukaan liikennejärjestelmä on suunniteltava niin, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tieliikenteessä.

Turvallisuusvision mukaan onnettomuuksia ja inhimillisiä virheitä liikenteessä sattuu aina, mutta virheiden aiheuttamat vakavat seuraukset pitää estää. Näin visio kyseenalaistaa ajattelutavan liikennekuolemien väistämättömyydestä.

Nykyinen hallitus on sitoutunut 9.3.2006 annettuun tieliikenteen turvallisuutta koskevaan valtioneuvoston periaatepäätökseen, jonka tavoitteen mukaan kuolleiden määrä vuonna 2010 saisi olla enintään 250. Pitemmällä aikavälillä tavoitteeksi on asetettu, että kuolleiden määrä on vuonna 2025 enintään 100. Periaatepäätöksen taustalla on vuosille 2006–2010 laadittu valtakunnallinen liikenneturvallisuussuunnitelma.

4.2 Oulun läänin liikenneturvallisuustavoitteet

Oulun läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2001–2005 mukaan liikenneturvallisuusvisio on: yksikään sääntöjä noudattava, asianmukaiset tiedot ja taidot omaava henkilö ei kuole tai loukkaannu vakavasti liikenteessä. Tämä merkitsisi käytännössä sitä, että Oulun läänissä kuolisi tieliikenteessä enintään 25 ihmistä vuonna 2010 ja 10 ihmistä vuonna 2025.

Uudeksi tavoitteeksi läänissä on asetettu, että lääni on Suomen liikenneturvallisin alue vuonna 2010.

Oulun läänin liikenneturvallisuustyön tavoitteena on toteuttaa valtakunnallista liikenneturvallisuussuunnitelmaa niiltä osin, kuin se on läänin tasolla mahdollista. Päästrategiana on Liikenneturvallisuudelle myönteisten arvojen ja asenteiden luominen ja kehittäminen.

Päästrategiaa tukevat seuraavat painopistealueet:

- Liikenneturvallisuusyhteistyön kehittäminen
- Päihteiden käytön vähentäminen liikenteessä
- Ajonopeuksiin vaikuttaminen
- Tieolosuhteiden parantaminen
- Eläinonnettomuuksien vähentäminen

Onnettomuusanalyysin perusteella läänin liikenneturvallisuuden parantaminen onnistuu tehokkaimmin valitsemalla työn painopisteiksi:

- Valtateiden liikenneturvallisuuden parantaminen
- Nuorten liikenneturvallisuuden parantaminen
- Turvavälineiden käytön lisääminen (erityisesti turvavyöt ja pyöräilykypärä)
- Kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen taajamissa ja niiden lähi-alueilla

4.3 Kiimingin kunnan liikenneturvallisuustavoitteet

Kiimingin liikenneturvallisuustyölle asetetaan seuraavat tavoitteet:

- Yhä harvempi loukkaantuu tai menehtyy liikenteessä Kiimingissä
- Liikenteessä eri liikkujaryhmien liikennetietämys ja omaan liikkumiseen liittyvien riskien tunnistaminen paranee
- Ratkaisuja liikenneturvallisuusongelmiin haetaan monipuolisesti kasvatuksen, valistuksen ja tiedotuksen sekä liikenneympäristön parantamisen ja valvonnan keinoin

Liikenneturvallisuusvisiot merkitsevät liikenneturvallisuustyölle ajatusmallia, joka perustuu elämän säilyttämisen periaatteelle. Alueellisesti ja paikallisesti (esim. seutukunnittain tai kunnittain) on mahdollista saavuttaa vision mukainen tavoitetila jo lähitulevaisuudessa. Tärkeää onkin, että kaikki liikenneturvallisuustavoitteita asettavat ottavat vision toimintansa lähtökohdaksi.

Kiimingin oma tavoitetila, johon pyritään pitkällä tähtäimellä, on:

”Kiimingin liikenteessä kukaan ei menehdy liikenneonnettomuuksissa ja loukkaantuneiden vuosittainen määrä saadaan edelleen laskemaan liikenteen kasvusta huolimatta.”

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää suunnitelmallisen ja jatkuvan koulutus-, valistus- ja tiedotustyön toteuttamista ja toteuttamisen seuranta. Lisäksi liikenneympäristöä pitää parantaa sellaiseksi, että se vaikeuttaa riskinottoa ja rohkaisee turvalliseen liikennekäyttäytymiseen. Ennen kaikkea liikenneympäristössä havaitut selkeät turvallisuuden ja esteettömyyden puutteet tulee korjata.

4.4 Liikenneturvallisuuden toimintasuunnitelman (koulutus-, valistus- ja tiedotustyön) tavoitteet Kiimingissä

Liikennekasvatussuunnitelman tarkoitus on antaa liikenneturvallisuustyötä tekeville ja siitä vastuussa oleville tahoille tietoa liikenneturvallisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä antaa ohjeita liikenneturvallisuustyön toteuttamiseen.

Liikenneturvallisuuden koulutus-, valistus-, ja tiedotustyön tulee olla jatkuvaa, johdonmukaista ja kaikki tienkäyttäjryhmät tavoitettavaa. Suunnitelman avulla parannetaan kunnan henkilöstön jatkuvaa sitoutumista liikenneturvallisuustyöhön.

Suunnitelmalla pyritään saavuttamaan seuraavat konkreettiset osin läänin tavoitteista johdetut tavoitteet, joilla pyritään parantamaan liikenneturvallisuuksilannetta Kiimingin kunnassa:

Tavoite 1. Lasten ja nuorten liikenneturvallisuuden parantaminen (koulumatkojen liikenneturvallisuuden parantaminen)

- Liikennesääntöjen hallinta ja henkilökohtaiset liikenteessä liikkumistaidot
- liikennekäyttäytymisen merkityksen korostaminen erityisesti ryhmässä liikuttaessa
- koulukuljetusten turvallisuuden parantaminen

Tavoite 2. Turvavälineiden käytön tehostaminen

- heijastin
- pyöräilykypärä
- mopokypärän oikea käyttö
- auton turvavälineet

Tavoite 3. Päihteiden käytön vähentäminen liikenteessä

- tiedottamisen avulla pyritään pitämään yleinen ilmapiiri ”rattijuoppovastaisena”
- nuorten (15–19 v.) tehovalistus päihteistä liikenteessä

Tavoite 4. Iäkkäiden ja liikuntarajoitteisten liikenneturvallisuuden parantaminen

- ikäihmisten ajokyvyn itsearviointin lisääminen
- liikenneympäristöjen esteettömyyden ja turvallisuuden huomiointi jo suunnitteluvaiheessa

Tavoitteiden toteutumista seurataan sekä yleisellä tasolla seuraamalla liikenneonnettomuuksien määrän muutosta Kiimingin kunnassa että konkreettisemmalla tasolla seuraamalla mm. pyöräilykypärän käyttöä ja kunnassa tehtyä liikenneturvallisuustyötä. Lisäksi tulee seurata myös suunniteltujen liikenneympäristön kehittämistoimenpiteiden toteutumista.

5 TOIMINTASUUNNITELMAT

Toimintasuunnitelmissa on kuvattu eri kohderyhmille suunnattu liikenneturvallisuustyö. Toimintasuunnitelmissa on kuvattu lyhyesti keskeiset tavoitteet ja teemat, keinot ja toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi sekä vastuuhenkilö ja toiminnan toteuttajat.

Tärkeä osa toimivaa liikenneturvallisuustyötä on henkilökunnan osaaminen. Tämän takia on tärkeää, että liikenneturvallisuusryhmä selvittää koulutuksen tarpeen vuosittain ja järjestää tarvittaville tahoille liikenneturvallisuuskoulutusta.

Nuorimmissa ikäluokissa liikenneturvallisuustyö painottuu koulutukseen ja kasvatukseen ja vanhemmissa ikäluokissa painotetaan liikenneturvallisuustyössä valistuksen merkitystä. Aikuisväestöä tavoitetaan puolestaan parhaiten tiedotuksen kautta.

Alla lueteltujen toimenpiteiden lisäksi voidaan liikenneympäristön turvallisuus- ja esteettömyyspuutteiden esille saamiseksi tehdä erillisiä vaaranpaikka- ja esteettömyyskartoituksia. Tällaisilla kartoituksilla saadaan liikenteen vaaranpaikat tietoon ja tulokset saatetaan yhdyskuntapalveluiden kautta investointiesityksinä valtuuston päätettäväksi. Kartoitukseen osallistuneet, olivatpahan he koululaisia tai ikäihmisiä näkevät, että he pystyvät näin vaikuttamaan oman liikenneympäristönsä parantamiseen.

5.1 Alle 6-vuotiaat: Neuvola, päivähoito

Kohde-ryhmä	Tavoitteet ja teemat	Keinot / Toimenpiteet	Vastuuhenkilö: Eeva-Liisa Kangas Juha-Matti Pyykkö- nen Toteutus:
Lasten vanhemmat	Lasten turvallinen kuljettaminen autoissa	Tietoa ja esitteitä lasten oikeasta kuljettamisesta autoissa sekä oikeasta liikennekäyttäytymisestä (perhevalmennus, neuvolavastaanotto ja kotikäynnit sekä päiväkodit)	Neuvola/Päivähoito
Lasten vanhemmat	Päihteiden käytön vähentäminen (myös liikenteessä)	AUDIT-kysely päihteiden käytössä tehdään äitiysneuvolassa raskauden alkuvaiheessa. Vanhemmat vastaavat kyselyyn uudelleen lapsen ollessa 1-vuotias.	Neuvola
Lapset	Turvallinen kevyt liikenne yhdessä aikuisten kanssa	Heijastinliivit liikuttaessa ryhmänä ja jalankulkijoiden liikennesäännöt	Päivähoito
Päiväkodin henkilökunta/ Lasten vanhemmat	Tiedostaa mallikäyttäytymisen merkitys liikenneturvallisuusasenteiden syntymisessä	Henkilökunnan koulutus, jotta he tiedostavat asian itse ja osaavat viestittää siitä myös vanhemmille	Päivähoito yhdessä Poliisin ja Liikenneturvan kanssa

Internet-linkkejä päiväkotikäisille:

http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/paivahoidon_liikenneturvallisuusteemat/index.php

www.turvapupu.net

5.2 6–19-vuotiaat: Peruskoulu, lukio ja nuorisotoimi

Liikennekasvatus perusopetuksessa tavoittaa kaikki ikäluokan lapset ja nuoret. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa liikennettä ja sen turvallisuutta käsitellään oppiaineista terveystiedon, ympäristö- ja luonnontiedon, liikunnan ja yhteiskuntaopin yhteydessä sekä turvallisuus ja liikenne -aihekokonaisuudessa.

Perusopetuksen alussa keskeiset sisällöt liittyvät turvallisten toimintatapojen omaksumiseen oppilaiden omassa lähiympäristössä. Lähtökohtana ovat konkreettiset tilanteet, niissä selviytyminen ja turvallisten toimintamallien vahvistaminen. Vähitellen tavoitteet ja sisällöt laajenevat toimintaperiaatteisiin erilaisissa liikennetilanteissa ja -olosuhteissa. Perusasteen lopussa aihekokonaisuuden sisällöissä vahvistuu yksilön toiminnan ohella myös yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen näkökulma liikenneturvallisuudesta.

5.2.1 Perusopetusluokat 1–6

Liikennekasvatuksen tehtävänä on varmistaa oppilaan perusvalmiudet, joilla hän selviää jokapäiväisessä liikenteessä.

- 1–2 luokilla opetetaan lapset suoriutumaan turvallisesti koulumatkasta
- 3–4 luokilla lapset saavat turvalliseen pyöräilyyn tarvittavat tiedot ja taidot
- 5–6 luokilla keskitytään liikennesääntöjen oppimiseen ja oikean asenteen omaksumiseen liikenteessä.
- Käytetään opetuksessa apuna Liikenneturvan materiaalia kolhuitta kouluun I

Kiimingin kouluissa osallistutaan mahdollisuuksien mukaan Oulun seudun yhteisiin liikenneturvallisuuskampanjoihin sekä järjestetään mahdollisuuksien mukaan omia liikenneturvallisuustapahtumia ja tempauksia yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa.

5.2.2 Perusopetusluokat 7–9, lukio sekä nuorisotyö

Ikäryhmän 14–18 vuotta suurin riski on loukkaantua mopo- tai moottoripyöräonnettomuudessa. Tämän vuoksi liikennekasvatuksessa on kolme tärkeää painopistettä:

- antaa nuorelle riittävä tietous liikenteestä
- sitouttaa nuori oikeisiin asenteisiin
- tiedostaa ehdottoman raittiuden periaatteet liikenteeseen lähtiessä.

Opetuksessa apuna käytetään Liikenneturvan materiaalia kolhuitta kouluun II sekä osallistutaan mahdollisuuksien mukaan Oulun seudun yhteisiin liikenneturvallisuuskampanjoihin.

Kohderyhmä	Tavoitteet / teemat	Keinot	Vastuhenkilö: Pekka Partanen Toteutus:
Oppilaat 1.–2. luokat	Turvallinen koulutie o heijastimen käyttö o tutuimmat liikennemerkkit o jalankulkijan säännöt o polkupyörällä, polkupyörän hallinta ja pyöräilijän perussäännöt o pyöräilykypärän käyttö o matkustajana henkilöautossa / koulutaksissa o linja-autokäyttäytyminen o linja-auton odottaminen o hätänumeroon soittaminen o ensiapu	o Tutkimukset ja kokeilut heijastimien näkyvyydestä o Heijastimien valmistaminen käsityötunneilla o Yhteinen tutustuminen koulutiehen o Polkupyöräilijän taitorata o ”kananmunatesti” o muistipelit, kilpailut, roolileikit o retket o harjoitus yhdessä palo- ja pelastustoimen kanssa	Opettajat, vanhemmat, linja-auton ja taksin kuljettajat, palo- ja pelastustoimi
3.–4. luokat	Polkupyöräily Edellisten lisäksi o polkupyöräilijän liikennesäännöt o jalankulkijan ja pyöräilijän liikennemerkkit (kielto- ja määräysmerkit) o polkupyörän varusteet o rullaluistelijana liikenteessä (turvavarusteet) o ensiapu	Edellisten lisäksi o suoritetaan ”polkupyöräilijän ajokortti” o liikennekilpailut o polkupyörän ”vuosikatsastus” ensiaputaitojen opettelu esim. SPR:n kanssa yhteistyössä	Opettajat, poliisi; kouluterveydenhuoltaja, lääkäri, SPR
5.–6. luokat	Asennoituminen liikenteeseen Edellisten lisäksi o polkupyörän kunto ja huolto (turvavarusteet) o liikennemerkkit (opasteet) o liikennesäännöt o liikenteen riskitilanteet ja niiden välttäminen o turvallisuutta parantavat liikennejärjestelyt	Edellisten lisäksi o valmistetaan opetusmateriaalia pienemmille oppilaille turvallisuudesta koulumatkasta o rakennetaan/piirretään pienoismalleja koulun lähialueen risteyksistä tehdään kysely / tutkimus liikenneturvallisuudesta ja parannusehdotuksista liikenneturvallisuuden parantamiseksi	Opettajat

Internet-linkkejä alakouluikäisille:

<http://www.liikenneturva.fi/www/tyokalupakki/index.php>

<http://www.liikenneturva.fi/www/fi/turvatieto/jalankulkijat/index.php>

<http://www.liikenneturva.fi/www/fi/turvatieto/pyorailijat/index.php>

<http://alk.tiehallinto.fi/www2/liikennemerkkit/index.htm>

Kohde-ryhmä	Tavoitteet / teemat	Keinot	Vastuhenkilö: Pekka Partanen Toteutus:
Oppilaat	Heijastimen käytön lisääminen	Projektit, opetus	Oppilaat itse, opettajat, Liikenneturva
7-9 lk	Pyöräilykypärän käytön lisääminen	Kilpailut, palkitseminen, opetus	Liikunnanopettajat, poliisi
8-9 lk	Moottoripyöräilyn ja mopoilun säännöt ja turvallisuus (ei virityksiä)	"Mopokortti", mopoharjoittelu	Teknisen työn opettajat, poliisi, Liikenneturva, auto-koulu
	Moottorikelkkoja ja mönkijöitä koskevat säännöt maastoliikenteessä	Tutustuminen sääntöihin, moottorikelkkareitteihin tutustuminen, ajoharjoittelu	Poliisi, opettajat, liikunta- ja nuorisosihteeri
7-9 lk	Koulumatkat turvalliseksi	Kuljetusoppilaille ohjausta linja-autosta poistumiseen ja tulemiseen, ohjattua harjoitusta pyörillä, mopoilla ja moottoripyörillä kouluun tuleville	Poliisi, opettajat, vanhemmat, Liikenneturva
7-9 lk	Pelastuspalvelu ja ensiapu sekä avun hälyttäminen onnettomuuspaikalle	Harjoitukset, opetus, tiedotus (hätänumerot)	Palolaitos, poliisi, liikunnanopettajat, kouluterveydenhuoltaja, lääkäri, SPR
Lukio	Liikenne piha-alueilla turvalliseksi, autolla kouluun tuleville lukiolaisille asiallinen tulo ja lähtö koulun pihalta	Valistusta. Lukiossa ajotaidon kurssi, yhteistyössä autokoulun kanssa	Opettajat, autokoulu

Kohderyhmä	Tavoitteet ja teemat	Keinot / Toimenpiteet	Vastuhenkilö: Pasi Karvonon Toteutus:
13-17 vuotiaat	Kypärän oikea käyttö ja liikennesääntöjen tunteminen, käyttäytyminen liikenteessä	Teemailtoja mopoilusta/ moottoripyöräilystä ym. liikumisesta liikenteessä	Nuorisotoimi
yli 18-vuotiaat nuoret	Nuorten autoilijoiden liikenneturvallisuuden parantaminen	Autoiluteemapäivä "Nuoret kuskit järkeä liikenteeseen" nuorille autoilijoille, pian kortin saaville ja muillekin Lisäksi uusi toimintamuoto - TsekPoint myös yhtenä liikennevalistuksen kanavana.	Mukana voisi olla nuorisotoimen lisäksi eri toimijoita, sosiaalityö, poliisi, katsastus, autourheiluseuroja/harrastajia, näin saataisiin volyymin ja kenties kiinnostavuutta aiheeseen.

Internet linkkejä nuorille:

www2.ake.fi/mopo

www.mopokaytos.fi

<http://www.liikenneturva.fi/www/fi/liikennekasvatus/nuoret/index.php>

5.3 18–64-vuotiaat työkäiset: Yhdyskuntapalvelut, sosiaalipalvelut, terveyspalvelut, kirjastopalvelut, työsuojelu

Kohderyhmä	Tavoitteet ja teemat	Keinot / Toimenpiteet	Vastuhenkilö: Mikko Ukkola Toteutus:
Kaikki kuntalaiset	Liikennejärjestelyistä ja muista ajankohtaisista liikenteeseen liittyvistä asioista tiedottaminen	Tiedotus paikallislehdissä	Yhdyskuntapalvelut
Kaikki kuntalaiset	Liikenneturvallisuusteamasta tiedottaminen kuntalaisille Erityisteemana päihitteet ja liikenne	Liikenneturvallisuusaiheisen näyttelyn kokoaminen kirjastoon sekä liikenneturvallisuusaiheiseen yleisötahtumaan tilat kirjastossa Valistusta erityisesti päihitteistä ja liikenteestä kaikille kuntalaisille	Kunnan liikenneturvallisuusryhmä yhdessä asiantuntijatahojen kanssa Kunnan liikenneturvallisuusryhmä yhdessä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa
Kunnan henkilöstö	Työmatkaturvallisuuden parantaminen	Työmatkaturvallisuuskampanjan käynnistäminen esim. työpaikan huoneen taulun avulla	Kunnan liikenneturvallisuusryhmä yhdessä työsuojelun kanssa
Lastensuojelun ja päihdetyön asiakkaat	Tavoitteena ehkäistä päihitteiden käyttöä liikenteessä	Asiakastapaamisissa korostetaan päihitteiden käytön vaarallisuutta liikenteessä sekä vanhempien kasvatustavasta. Ajokorttitodistusta hakeville tehdään AUDIT-kysely päihitteiden käytöstä. Rattijuopumuksesta kiinnijääneiden päihdeseuranta.	Sosiaalipalvelut ja terveyspalvelut
Kehitysvammahuollon asiakkaat	Tavoitteena ehkäistä liikennetapaturmia	Kehitysvammahuollon henkilöstö antaa liikennevalistusta päivittäisten toimintojen ohessa asiakkailleen heidän kanssaan liikkueensa.	Sosiaalipalvelut

Internet-linkkejä aikuisväestölle: www.liikenneturva.fi www.health.fi/liikeneraittius/

5.4 Ikäihmiset ja liikuntarajoitteiset: Vanhuspalvelut, terveystalvelut, sosiaalipalvelut, yhdyskuntapalvelut

Kohderyhmä	Tavoitteet ja teemat	Keinot / Toimenpiteet	Vastuhenkilö: Aila Ylönen Toteutus:
lääkäät autoilijat	Ikäautoilijoiden itsearviointin lisääminen	Tiedotusta ja esitteitä ikäihmisille, itsearviointilomakkeen täyttö myös ennen lääkärintarkastusta ajokortin uusintaa varten	Vanhuspalvelut, Terveystalvelut
Kaikki ikäihmiset	Osaamisen lisääminen ja asenteiden kehittäminen turvalliseen liikkumiseen	Turvavälineiden tarkastaminen ja käytön opettaminen Uusien liikennemerkkien ja sääntöjen opastus	Vanhuspalvelut (Kotihoido)
Kotihoidon henkilökunta	Kotihoidon henkilökunnan liikenneturvallisuuskoulutus	Tavoitteena, että henkilökunta pysyisi siirtämään liikenneturvallisuuksiä arkipäivän asukkaiden kautta ikäihmiselle	Vanhuspalvelut yhdessä esim. Liikenneturvan kanssa
lääkäät ja liikuntarajoitteiset	lääkäiden ja liikuntarajoitteisten turvallisen liikkumisen edistäminen	Liikenneympäristön esteettömyyden parantaminen ja uudisrakentamisen esteettömyys, lisäksi kuljetuspalveluiden kehittäminen	Yhdyskuntapalvelut ja sosiaalitoimi

Internet-linkkejä ikäihmisille:

<http://www.liikenneturva.fi/www/fi/liikennekasvatus/iakkaat/index.php>
www.pohjola.fi/Turvatori/PerheenTurvallisuus/Ikaihmiset/Liikenteessa

6 VUOSITEEMAT

Kiimingin kunnan kaikessa liikenneturvallisuustyössä huomioidaan Opetushallituksen vuosittain vaihtuva liikenneturvallisuusviikon teema. Teemaa toteutetaan soveltaen kaikkien ikäryhmien liikenneturvallisuustyöhön. Teema myös esitellään kuntalaisille esim. kirjastossa järjestettävän näyttelyn avulla, kuntatiedotteessa tai median kautta.

<http://www.edu.fi/hankkeita/liikenneturvallisuus/>

7 TIEDOTTAMINEN

Liikenneturvallisuustyön toimintasuunnitelmien toteutus edellyttää jatkuvaa tiedottamista ja turvallisuuskysymysten esillä pitoa. Vastuu tiedottamisesta on kaikilla koulutusta ja valistusta antavilla tahoilla.

Tiedottamisessa tärkeimpiä keinoja kuntatiedotteen ja internet-sivujen ohella ovat paikalliset lehdet ja paikallisradiot. Yhteydenpito mediaan hoituu helpoiten sähköpostin ja puhelimen avulla. Liikenne yleensä on kuntalaisia kiinnostava aihe, joten liikenneturvallisuustyötä koskevien juttujen läpimenokynnys ei yleensä ole korkea. Yksi tärkeimmistä tiedotettavista aiheista ovat vuositeemat, joiden ympärille on hyvä luoda liikenneturvallisuusryhmän yhteistä tiedottamista.

Kunnan kirjastossa voidaan jatkossa järjestää liikenneturvallisuusaiheisia näyttelyitä. Liikenneturvallisuusaiheista materiaalia ja tiedotteita voidaan myös jakaa kirjaston kautta kuntalaisten sataville.

Mitään sovittua tiedotusformaattia ei ole syytä luoda, vaan sanallinen kuvaus mielenkiintoisesta aiheesta usein riittää. Taustatietojen toimittaminen toimittajalle on jutun teossa usein eduksi.

8 JATKOTOIMENPITEET JA SEURANTA

Tähän raporttiin pyydetään lausunnot Kiimingin kunnan hyvinvointi- ja yhdyskuntalautakunnilta ja palvelujohtokunnalta, minkä jälkeen raportti esitetään kunnanhallituksen hyväksyttäväksi.

Raportti saatetaan myös kunnan verkkosivuilta luettavaksi. Raportti jaetaan työryhmän jäsenten lisäksi kaikkiin päiväkoteihin, perhepäivähoitajille, kouluihin, kirjastoihin, terveyskeskukseen, neuvoloihin, vanhuspalveluille ja työterveyshuoltoon. Lisäksi työn valmistumisesta tiedotetaan tiedotusvälineille.

Suunnitelman toteutumisen seurannasta vastaa kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä. Jatkossa liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa yhteisiin palavereihin. Kokoonkutsujana toimii ryhmän puheenjohtaja. Vetovastuu vaihtuu vuosittain hallintokuntien välillä.

Liikenneturvallisuustyöryhmä tarkistaa vuosittain suunnitelmien (Liikenneympäristö ja KVT) toteutumisen ja tekee tarvittavat muutokset sekä päättää suunnitelmien päivittämisestä. Seurannan avulla arvioidaan myös yleisesti kunnan liikenneturvallisuustilannetta, vahvistetaan liikenneturvallisuuden KVT-työn asemaa kunnassa ja sitoutetaan eri tahoja liikenneturvallisuustyöhön.

9 LIITTEET

- Liite 1 Malli liikenneturvallisuuden huoneentaulun laatimisesta

LIITE 1

Työmatkat turvallisiksi – ottakaa haaste vastaan!

Kiimingin kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä haastaa kaikki kunnan työyksiköt laatimaan itselleen liikenneturvallisuuksaiheisen huoneentaulun vuoden 2010 aikana. Työpai-kan tai koululuokan seinälle asetettavan huoneentaulun tar-koituksena on kannustaa turvallisuuden huomioon ottami-seen työmatkoilla ja muutenkin liikenteessä. Mekin olemme mukana!

Miksi liikenneturvallisuuden huoneentaulu?

- yhteiset pelisäännöt työ-/koulumatkaliikkumiseen
- liikenneturvallisuusasenteisiin vaikuttaminen
- onnettomuuksien ehkäisy työmatkoilla ja työajan asiointimatkoilla

Toimintaohjeet liikenneturvallisuusryhmälle

- työtä varten tulee laatia ideointilomake, joka laitetaan kunnan internet sivus-tolle.
- saapuneista ideoista järjestetään äänestys
- äänestyksen perusteella lopulliseen listaan tulee 5–10 ”sääntöä”. Sään-nöt voidaan kirjoittaa kirjakielillä, loruina tai vaikka slangina
- tämän jälkeen lista on valmis julkaistavaksi (voidaan laatia valmiita huoneen-aulupohjia)
- ja sitten kun oma taulu on valmis, siitä tiedotetaan myös liikenneturvallisuus-ryhmää ja
- haastetta viedään eteenpäin